

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060204

DOM
2013-10-02
Stockholm

Mål nr
P 1017-13

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2013-01-10 i mål nr P 3954-12, se bilaga

KLAGANDE

B N

Ombud: M S

MOTPARTER

1. K W

Ombud för 1: M E

2. Stadsbyggnadsnämnden i Landskrona kommun

SAKEN

Bygglov för stödmurar m.m. på fastigheterna X och Y i Landskrona kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen upphäver mark- och miljödomstolens dom och fastställer Stadsbyggnadsnämndens i Landskrona kommun beslut 2011-11-22 att avslå ansökan om bygglov för de delar av stödmurarna som är belägna på fastigheten X. K W föreläggs att senast den 30 september 2014 undanröja de delar av stödmurarna som är belägna på fastigheten X.

Dok.Id 1084310

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax
08-561 675 59

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00-15:00

2. Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet i övrigt.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

B N har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen dels ska undanröja beviljat bygglov avseende murar som är belägna på fastigheten X och förelägga K W att avlägsna murarna, dels ska förelägga K W att vidta åtgärder för att dränera murarna på K W egen tomt så att dagvatten som leds längs murarna inte leds in på fastigheten X.

K W har bestritt ändring.

Stadsbyggnadsnämnden har vidhållit sin tidigare inställning.

UTVECKLANDE AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

B N har till stöd för sin inställning i huvudsak utvecklat sin talan som i mark- och miljödomstolen. Därutöver har han anfört bl.a. följande. Mark- och miljödomstolen har utgått från att det är ostridigt i målet att markförhållandena är sådana att det är nödvändigt att anlägga stödmurar, vilket inte är fallet. Han har inte någon gång framfört denna uppfattning. Såsom angetts tidigare har K W i samband med byggandet av murarna ändrat markförhållandena på så sätt att den naturliga slutningen tagits bort och marken har jämnats så att K W fått en större trädgårdsyta. Mark- och miljödomstolen förefaller inte ha beaktat att muren är uppförd på hans fastighet och att muren i praktiken medför en begränsning av tomten för honom på motsvarande sätt som K W får en ökad yta i direkt anslutning till sin fastighet. Det enda sättet att komma åt den södra sidan av hans uthus skulle vara genom att beträda K W fastighet, dvs. gå in på tomten och använda den trappa som finns på K W fastighet. Mark- och miljödomstolen drar vidare slutsatsen att skadorna på uthuset inte har något samband med de uppförda murarna. Slutsatsen baseras delvis på det föga underbyggda antagandet om förbättrad dränering. I detta sammanhang för mark- och miljödomstolen även ett resonemang om bevisbörda som helt och hållet läggs på B N. Ett beviskrav i detta avseende saknar rättslig grund då bevisvärdering inte hör hemma i bygglovsprocessen. Under alla omständigheter får K W en klar fördel genom att i förväg, utan bygglov eller

medgivande, ha byggt murarna och fråntagit B N möjligheten att säkra bevisning om skadorna. Om Mark- och miljööverdomstolen finner att det skulle vara korrekt att göra sådan bevisvärdering inom ramen för processen ska bevisbördan under alla omständigheter vara omvänd, dvs. K W har då att visa att skadorna inte uppstått eller förvärrats till följd av byggnationen. Murarna på B N fastighet utgör en betydande olägenhet för honom då de orsakar skada på hans uthus och – i enlighet med länsstyrelsens bedömning – högst påtagligt inskränker hans möjligheter att röra sig på sin tomt och nyttja den på sätt han önskar. Mark- och miljödomstolen anger att den delar länsstyrelsens bedömning vad gäller frågan om dräneringsåtgärder. Det ska dock framhållas att länsstyrelsens bedömning grundades på förutsättningen att murarna på B N tomt undanröjdes. Även mot denna bakgrund förefaller det som om mark- och miljödomstolens slutsats baseras på ett felaktigt antagande. Det ifrågasätts hur mark- och miljödomstolen kan komma till slutsatsen att dräneringen förbättrats. Av domskälen förefaller det som om domstolen endast har beaktat K W egna förklaringar vid domstolens syn. Det krävs dock en mycket mer omfattande utredning för att komma fram till att dräneringen ska ha förbättrats. Det som framkommit i målet är nämligen dels att K W källare inte längre drabbas av översvämningar och dels att B Ns uthus sedan byggnationen har fått in vatten och drabbats av skador. K W har vidgått vatteninträngningen, dels genom muntlig bekräftelse och dels genom att han låtit gräva en cirka två meter djup grop vid den sydvästra gaveln i syfte att avleda vatten från uthuset. Med hänsyn till ärendets tidsutdräkt i flera instanser och den kommande vintern är B N av uppfattningen att tidsfristen för föreläggandet ska vara tre månader.

K W har till stöd för sin inställning i huvudsak utvecklat sin talan som i mark- och miljödomstolen. Därutöver har han anfört bl.a. följande. Murarna är inte nyuppförda utan ersätter tidigare murar på samma plats. Det gäller även skiljemuren mellan X och Y. Det hävdas att han fått större trädgårdsyta. Han har dock samma fysiska trädgårdsyta som innan murarna renoverades. Den yta ovanför nedre muren som B N anspelar på användes under många år som trädgårdsland av hans föräldrar, tidigare ägare till Y. Han gör inga anspråk på den del av B N tomt som nu visat sig ligga på ”fel” sida av skiljemuren. På samma sätt som när den gamla muren fanns på platsen och ingen visste att den hamnat en bit in på

N fastighet, är N fri att röra sig på den yta han behöver för att exempelvis underhålla sin uthusvägg. Som framgår av de fotografier han har lämnat in till rätten var det inte heller tidigare möjligt att utan viss svårighet röra sig längs uthusets södra vägg utan att befinna sig på W sida av muren. En professionellt genomförd dränering har hela tiden legat i K W intresse. B N teori om fukten på fastigheten X är nu att vattnet i backen på fastigheten Z och Y följer stödmuren norrut till fastigheten X, istället för att ta den naturliga vägen ner genom dräneringsgruset bakom murarna och vidare genom dräneringsrören till sjunkbrunnarna på respektive fastighet. Det framstår som betydligt mer sannolikt att avsaknaden av dränering på X är förklaringen till eventuell fukt i B N byggnader. Om han nu skulle tvingas riva en del av murarna krävs omfattande markarbeten som kräver provisorisk säkring av jordmassorna medan arbetet pågår. När murarna väl rivits måste nya murar uppföras så snart som möjligt för att inte allvarliga skador ska uppstå såväl på N som på hans egen fastighet. Förutom risken för skador på intilliggande byggnader skulle detta arbete med att riva och sedan återställa murar etc., innebära stora ekonomiska kostnader för honom. Med tanke på att resultatet inte skulle innebära någon nämnvärd förbättring för någon av fastighetsägarna framstår kravet på en sådan förändring som mycket svårt att motivera.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen har den 11 juni 2013 hållit syn på platsen.

Frågan i målet är om de delar av de aktuella stödmurarna som K W låtit uppföra och som är förlagda på fastigheten X innebär en sådan betydande olägenhet för B N, såsom ägare av fastigheten X, att K W ska nekas bygglov för dessa murar.

Att murarna är placerade på B N fastighet innebär inte i sig att de utgör en betydande olägenhet enligt 2 kap. 9 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, då det inte finns något krav på att sökanden har rådighet över marken för att bygglov ska beviljas. Murarnas placering i anslutning till uthuset på fastigheten X innebär

dock att delar av fastigheten X avskärmats från den övriga tomten. Det leder till att det i praktiken inte längre går att passera runt uthuset på X utan att beträda grannfastigheten. De inskränkningar detta medför i möjligheterna att nyttja fastigheten X och nå uthusbyggnadens västra fasad och tak är enligt Mark- och miljööverdomstolen att anse som betydande olägenhet enligt 2 kap. 9 § PBL. Det föreligger därmed hinder för att bevilja K W bygglov för de delar av murarna som är placerade på fastigheten X. B N överklagande ska därför bifallas i denna del.

I likhet med länsstyrelsen bedömer Mark- och miljööverdomstolen att det var rätt av Stadsbyggnadsnämnden i Landskrona kommun att förelägga K W att undanröja murarna som är belägna på X. Överklagandet ska därför bifallas även i denna del. Då det inte har yrkats att föreläggandet ska förenas med vite saknas möjlighet för domstolen att besluta om att föreläggandet ska förenas med vite på sätt som stadsbyggnadsnämnden gjorde.

I målet har det framkommit att det alltså finns behov av någon form av stödmur i gränsen mellan de båda fastigheterna för att hantera de nivåskillnader som uppkommer när murarna på fastigheten X tas bort, vilket kan komma att kräva ett nytt bygglov för eventuella nya murar. Därför bör tidpunkten för när åtgärderna senast ska vara vidtagna flyttas fram till den 30 september 2014.

Vad gäller yrkandet om att K W ska föreläggas att vidta åtgärder för att dränera stödmurarna på fastigheten X gör Mark- och miljööverdomstolen följande bedömning. När murarna på fastigheten X tas bort i enlighet med föreläggandet ändras förutsättningarna för frågan om behovet av dräneringsåtgärder. B N har inte visat att det då skulle föreligga sådana problem med dräneringen att det skulle finnas skäl för att med stöd av plan- och bygglagstiftningen ställa något krav på K W att vidta dräneringsåtgärder. B N överklagande ska därför avslås i denna del.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Roger Wikström och Mikael Hagelroth, tekniska rådet Carl-Gustaf Hagander samt adjungerade ledamoten Anna Stenberg, referent. Föredragande har varit David Sandberg

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen
Enhet 3:2

DOM
2013-01-10
meddelad i
Växjö

Mål nr P 3954-12

KLAGANDE OCH MOTPART

1. B N

Ombud: M S samt
O E

2. K W

Ombud: M E samt
C H

MOTPART

1. Stadsbyggnadsnämnden i Landskrona stad

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Skåne läns beslut 2012-09-21 i ärende nr 403-585-12, se bilaga 1

SAKEN

Bygglov för stödmurar m.m. på fastigheterna X och Y, Landskrona kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår K W yrkande om återremiss.

Mark- och miljödomstolen upphäver Stadsbyggnadsnämndens och länsstyrelsens beslut vad gäller bygglov för de delar av stödmurarna som är belägna på fastigheten X och beviljar K W bygglov även för dessa stödmurar.

Mark- och miljödomstolen upphäver Stadsbyggnadsnämndens och länsstyrelsens föreläggande om borttagande av de delar av stödmurarna som är belägna på fastigheten X.

Mark- och miljödomstolen avlår B N överklagande.

BAKGRUND

K W har uppfört stödmurar på fastigheterna Z och Y, av vilka han själv äger den sistnämnda, samt grannfastigheten X, vilken ägs av B N. K W har sedermera, efter klagomål från B N, sökt bygglov för stödmurarna i efterhand. Stadsbyggnadsnämnden i Landskrona stad (nedan nämnden) beslutade den 22 november 2011 att lämna bygglov i efterhand för de stödmurar som är belägna på fastigheterna Z och Y.

Nämnden beslutade samtidigt:

att avslå ansökan för de delar av stödmurarna som är belägna på fastigheten X,

att med stöd av 11 kap. 20 och 37 §§ PBL vid vite om 25 000 kronor förelägga K W att inom sex månader från delgivningsdatum undanröja de delar av stödmurarna som är belägna på fastigheten X,

att med stöd av 11 kap. 19 § PBL förelägga K W att inom sex månader från delgivningsdatum vidta åtgärder för att dränera stödmurarna så att dagvattnet som leds längs dessa ej leds in på grannfastigheten X.

Nämndens beslut överklagades av K W till Länsstyrelsen i Skåne län (nedan länsstyrelsen) som upphävde den tredje punkten i nämndens beslut (föreläggandet om dräneringsåtgärder). I övrigt avslogs överklagandet, men tidpunkten för när åtgärderna i den andra punkten i nämndens beslut ska vara vidtagna ändrades till den 31 december 2012. Länsstyrelsens beslut har nu överklagats av såväl K W som B N.

YRKANDEN M.M.

K W yrkar att mark- och miljödomstolen upphäver länsstyrelsens beslut och återförvisar ärendet till länsstyrelsen för fortsatt handläggning eftersom han inte har fått del av samtliga handlingar i ärendet.

För det fall mark- och miljödomstolen inte finner skäl att återförvisa ärendet yrkar han att mark- och miljödomstolen, med ändring av länsstyrelsens beslut, beviljar honom bygglov även för de delar av stödmurarna som är belägna på fastigheten X samt upphäver rättelseföreläggandet gällande undanröjande av de delar av stödmurarna som är belägna på fastigheten X. Vidare yrkar han att mark- och miljödomstolen håller syn på platsen.

Som grund för överklagandet anføres i huvudsak följande.

Han har i ärendet bland annat gett in intyg från C N och S A till stöd för att stödmurarna har uppförts på ett fackmannamässigt sätt. Såvitt framgår av länsstyrelsens beslut har även B N gett in ett intyg från C N. Han har inte fått del av det intyg som B N har skickat in. I e-post-meddelande från länsstyrelsen daterat den 15 oktober 2012 har ett yttrande, ett fotografi samt det nämnda intyget från C N skickats till Advokatfirman Delphi. Handlingarna har kommit in till länsstyrelsen den 28 augusti 2012. Han har inte före länsstyrelsen beslut den 21 september 2012 underrättats om de uppgifter som har tillförts ärendet av B N och således inte heller getts möjlighet att yttra sig över dessa trots att beslutet gått honom emot.

Kommuniceringsskyldigheten är central i handläggningen av ärenden som utgör myndighetsutövning. En brist i denna skyldighet utgör grund för upphävande och återförvisande av ärendet för ny handläggning.

Då han själv inte har fått del av samtliga uppgifter i ärendet och då det inte kan uteslutas att de handlingar som B N har gett in till länsstyrelsen inte har saknat betydelse för utgången i ärendet ska beslutet upphävas och återförvisas till länsstyrelsen för förnyad handläggning.

Beträffande bygglovet anför han att länsstyrelsen har avslagit hans ansökan om bygglov för stödmurarna med hänvisning till att de genom sin utformning innebär en betydande olägenhet för B N, då B N möjligheter att röra sig på

sin tomt och därmed nyttja den på det sätt som han önskar inskränks högst påtagligt. Hur denna inskränkning yttrar sig har dock inte närmare angetts. Inte heller verkar länsstyrelsen ha tagit i beaktande att det på samma platser tidigare funnits motsvarande konstruktioner som stödmurarna i form av själva backen och en trappa. Det saknas stöd i plan- och bygglagen och dess praxis för att på så sätt som länsstyrelsen har gjort bedöma stödmurarnas placering som innebärande en betydande olägenhet. Han vill även betona att det faktum att delar av stödmurarna är belägna på fastigheten X i sig inte är skäl för avslag på bygglov, då rådigheten över den fastighet där en åtgärd ska vidtas inte är något som ska tas hänsyn till i bygglovsprocessen utan är en civilrättslig fråga. Inte heller detta innebär därför en betydande olägenhet för B N. Bygglov ska därför beviljas.

Vad gäller föreläggandet vid vite att ta bort de delar av stödmurarna som är belägna på fastigheten X vill han påpeka att det inte är möjligt att förelägga någon att undanröja något som den personen inte har rådighet över. Att dessutom förelägga vid vite är ett mycket stort ingripande i den personliga rättssfären. Han saknar helt rådighet över de delar av murarna som är belägna på B N fastighet och saknar därför rättslig möjlighet att vidta de åtgärder som föreläggandet innebär.

De nya stödmurarna, på de aktuella fastigheterna, uppfördes för att ersätta de gamla murarna som började bli dåliga. Murarna är absolut nödvändiga på platsen för att inte den bakomliggande backen ska rasa och förstöra de byggnader som finns där. Liknande konstruktioner återfinns på andra ställen på Ven. Om delar av stödmurarna tas bort måste de ersättas med en annan stödkonstruktion inne på B N fastighet. Föreläggandet ska därför upphävas.

B N yrkar att mark- och miljödomstolen fastställer nämndens beslut i dess helhet, det vill säga förelägger K W att dels undanröja murarna på fastigheten X i enlighet med länsstyrelsens beslut, dels vidta dräneringsåtgärder på den mur som kommer att kvarstå på fastigheten Y.

Som grund för överklagandet anføres följande.

Enligt länsstyrelsens mening ska det inte finnas något behov av dräneringsåtgärder efter att murarna på hans fastighet har avlägsnats. Slutsatsen är oriktig.

Enligt K W ska samtliga murar vara försedda med 70 mm runda hål. Så är förvisso fallet med den undre muren, men inte den övre muren som kommer att kvarstå. Därtill har K W uppgett att det finns en dräneringsslang som viker ner under den övre muren och som löper intill hans eget uthus. När den nedre muren avlägsnas medför det följaktligen att vatten från backen, det vill säga K W fastighet, kommer att ledas längs med den 40 meter långa övre muren ner mot hans egen tomt och förorsaka ytterligare skador på hans fastighet. Det blir då fråga om såväl vatten som leds via dräneringsslangen som vatten som aldrig når dräneringen.

Stadsbyggnadsförvaltningen i Landskrona stad har i yttrande över överklagandena anført att stadsbyggnadsförvaltningen inte har något ytterligare att tillföra ärendet.

K W har i yttrande över B N överklagande anført att han motsätter sig bifall till B N överklagande och yrkar att mark- och miljödomstolen avslår överklagandet. Han vidhåller vad han tidigare anført i målet och betonar sammanfattningsvis att muren inte är nyuppförd utan ersätter tidigare mur, att dräneringen av muren är effektiv samt att det inte är möjligt att ta bort en del av muren utan att det får allvarliga konsekvenser. De nya murarna är inte längre än de gamla. De har däremot försetts med betydligt mer effektiv dränering. Att murarna, liksom de äldre murarna, går in en meter på B N fastighet beror på att ingen tidigare ifrågasatt riktningen hos gränsmuren mellan deras fastigheter. B N påstående om att de övre murarna saknar extradräneringen med 70 mm hål är felaktigt och det är lätt att förevisa hålen, vilka nu ligger under markytan.

B N har yttrat sig över K W överklagande och anført följande.

Han bestrider K W yrkanden och vidhåller vad som tidigare anförts i målet.

Enligt hans mening medför murarna att delar av hans tomt ianspråkats, att han inte kan gå runt sitt uthus samt att uthuset kontinuerligt under vintermånaderna drabbas

av frostsador på grund av vatten som tränger in som en direkt följd av uppförandet av murarna. Mot bakgrund härav kan uppförande av en trappa på intet sätt minska den olägenhet som uppstår för honom. De konstruktioner som tidigare fanns var dels en trappa och dels en mur som var väsentligt mycket mindre än den aktuella och vilka båda dessutom var belägna på K W egen fastighet. Beträffande K W argument om avsaknad av rådighet ska det för det första framhållas att K W även före uppförandet av murarna saknade rättslig möjlighet att förfoga över hans tomt, vilket dock uppenbarligen ändå skedde, liksom att han nu saknar rådighet att uppföra en trappa. För det andra har han lämnat sitt godkännande till rivningsåtgärden (om det ens ska anses vara nödvändigt för att K W ska kunna följa myndigheternas föreläggande). Vad gäller den påstådda rasrisken ansluter han sig till övriga instansers uppfattning, nämligen att risken är obefintlig.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Syn på platsen

Mark- och miljödomstolen har hållit syn på platsen. Vid synen framkom bl.a. följande. Den aktuella muren mellan W fastighet Y och N fastighet X är sammanbyggd med södra långsidan av uthuset på fastigheten X. Den mur som fanns där tidigare mellan fastigheterna gick 1-2 meter från uthuset och utrymmet däremellan var uppfyllt med jord med en gräsbevuxen yta utmed uthusväggen. Även de murar som finns bakom bostadshuset på fastigheten Y är sammanbyggda med uthuset på fastigheten X. Vid synen visade K W att det finns dräneringsrör i såväl den nedre som i den övre stödmuren. Bakom bostadshuset på fastigheten X finns en stödmur längs hela fastigheten och som är sammanbyggd med fastighetens uthus. I norra delen av fastigheten X finns en trappa som gör det möjligt att nå slänten ovanför stödmuren och även området bakom uthuset på X.

Återförvisning

K W har i första hand yrkat att mark- och miljödomstolen ska återförvisa målet till länsstyrelsen för fortsatt handläggning, eftersom han inte fått del av

samtliga handlingar i ärendet. Enligt domstolens bedömning får denna brist i ärendets handläggning dock anses ha läkts i och med att han under handläggningen i mark- och miljödomstolen fått del av dessa handlingar och där fått möjlighet att bemöta de för honom nya uppgifterna. Skäl att återförvisa ärendet av den anledning föreligger därför inte. K W yrkande om återförvisning av målet ska därför avslås.

Dräneringen av stödmurarna

Av utredningen i målet samt den beskrivning som lämnats av K W vid domstolens syn samt domstolens egna iakttagelser vid synen framgår att de nya stödmurarna har utformats på sådant sätt att vatten från den bakomliggande backen leds dels via dräneringsledning under murarna till sjunkbrunnar, dels genom hål i murarna. Jämfört med tidigare förhållanden innebär detta att möjligheterna att avleda dräneringsvatten från den bakomliggande backen genom stödmurarna har förbättrats. Mark- och miljödomstolen delar därför länsstyrelsens bedömning att det inte finns skäl att förelägga om ytterligare åtgärder för att avleda dräneringsvatten genom stödmurarna. B N överklagande ska därför avslås.

Innebär stödmurarna betydande olägenhet för omgivningen?

Frågan i målet gäller om de delar av de aktuella stödmurarna som K W låtit uppföra och som är förlagda på fastigheten X innebär sådan betydande olägenhet för B N såsom ägare av fastigheten X, att K W ska nekas bygglov för dessa murar. Att markförhållandena är sådana att det är nödvändigt att anlägga stödmurar är ostridigt i målet. Eftersom stödmuren mellan fastigheterna Y och X går längs den södra långsidan av uthuset på B N fastighet kan inte N gå runt detta uthus utan att beträda W fastighet Y. Tidigare fanns där en smal gräsbevuxen brant sluttning som gjorde det möjligt, om än med viss svårighet, att ta sig runt byggnaden. För underhåll av den sidan av uthuset som gränsar mot W fastighet måste N beredas tillträde till W fastighet. Utöver detta innebär stödmuren inte några försämrade möjligheter att utföra underhållsåtgärder på uthuset jämfört med tidigare förhållanden. För att komma till slänten bakom uthuset finns liksom tidigare möjligheten att använda den trappa som finns på N egen fastighet.

Den möjligheten har inte förändrats genom uppförandet av de nu aktuella stödmurarna.

Enligt mark- och miljödomstolen innebär stödmurarnas placering en bit in på fastigheten X inte en sådan betydande olägenhet för B N såsom ägare av fastigheten X att det utgör grund för att inte bevilja W bygglov för dessa murar.

B N har vidare gjort gällande att stödmurarnas lokalisering och utförande har medfört skador på uthusbyggnaden, främst i form av sprickor i uthusets väggar. Domstolen har vid synen konstaterat skador på uthuset såväl på den östra gaveln, som delvis även utgör stödmur mot den bakomliggande slänten, som på den södra långsidan.

Då förutsättningarna för att vatten från backen ska kunna dräneras bort genom murarna förbättrats jämfört med tidigare förhållanden är det enligt domstolen knappast troligt att det är ett ökat vattentryck från den bakomliggande backen som orsakat skador på uthuset. Enligt domstolens bedömning är det inte heller i övrigt visat att de skador som finns på uthuset har samband med de av W uppförda stödmurarna.

Mark- och miljödomstolen finner sammanfattningsvis att det förhållandet att de aktuella stödmurarna delvis är förlagda på B N fastighet X inte utgör en sådan betydande olägenhet för N att det finns skäl att neka W bygglov för dessa. Eftersom det i övrigt inte framkommit något som utgör grund för att neka K W bygglov för de aktuella murarna ska underinstansernas beslut i denna del därför undanröjas och K W beviljas bygglov även för de delar av stödmurarna som är belägna på fastigheten X.

Vid denna utgång i frågan om bygglov för de delar av stödmurarna som är belägna på fastigheten X finns inte längre förutsättningar att förelägga K W om borttagande av dessa murar. Underinstansernas beslut i denna del ska därför upphävas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 31 januari 2013.

Bengt Johansson

Lars Fransson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Bengt Johansson, ordförande, och tekniska rådet Lars Fransson. Föredragande har varit beredningsjuristen Josefine Gällerspång.